

Strona GWD

Sektory usług – zarządzanie oświatą w gminach wiejskich

Koordynator Edward Trojanowski

Cykl 2007-8

➤ Uczestnicy

- Lesznowola,
- Wieliszew,
- Łubianka,
- Lubicz,
- Czerwonak,
- Tarnowo Podgórne
- Nowosolna

➤ Spotkania, najważniejsze rodzaje przeprowadzonych działań

1. Lesznowola, 30 października 2007 rok

Uczestnicy spotkania zapoznali się z siecią szkół i przedszkoli funkcjonującej w gminie Lesznowola. Wysłuchali prezentacji oraz obejrzeni gminne placówki oświatowe. Gospodarze poinformowali, że Gmina Lesznowola posiada wykonany w roku 2006/2007 Raport_ "Szkoły w Gminie Lesznowola". Uczestnicy spotkania zapoznali się i zaakceptowali cele, metody i przewidywany zakres działań w ramach GWD.

W wyniku dyskusji zdecydowano o rodzajach jednostek oświatowych, które będą objęte badaniem- to szkoły podstawowe, gimnazjalne oraz "O".

Następnie odbyła się dyskusja n/t zakresu możliwych do określenia wskaźników na podstawie danych dostępnych z SIO oraz sprawozdań budżetowych gmin. Dyskusji poddano także jakiego rodzaju informacje można uzyskać drogą badań ankietowych, do kogo skierować zapytania oraz sposób przeprowadzenia badań ankietowych. Uzgodniono, że na następnym spotkaniu będzie podejmowana decyzja o wyborze wskaźników i sposobie mierzenia satysfakcji klientów usług oświatowych.

Lubicz, 13-14 grudnia 2007 rok

Spotkanie miało za cel ustalenie ostatecznego kształtu ankiet do badania zadowolenia mieszkańców (uczniów i rodziców) gminy z usług oświatowych dostarczanych przez samorządy gminne oraz metodologii przeprowadzania ankietyzacji.

Prace grupy były wspomagane przez Kierownika projektu Tomasza Potkańskiego oraz zaproszonego eksperta zewnętrznego Andrzeja Perego.

Efektom spotkania było wypracowanie ostatecznej wersji dwóch ankiet do badania poziomu zadowolenia; jednej skierowanej do rodziców; drugiej skierowanej do uczniów.

Na spotkaniu wstępnie ustalono, że ankietyzacja uczniów nastąpi bezpośrednio w szkole poprzez wypełnienie ankiet przez uczniów na stronie internetowej ZMP, natomiast pozyskanie opinii rodziców nastąpi podczas szkolnych wywiadówek poprzez wypełnienie papierowych formularzy ankiet. W przerwie spotkania uczestnicy odwiedzili dwie placówki oświatowe w gminie Lubicz.

3. Tarnowo Podgórne, 28-29 lutego 2008 roku

Uczestnicy spotkania podzielili się na wstępie swoimi uwagami i występującymi problemami, jakie zdarzały się w trakcie wypełniania ankiet przez rodziców podczas zebrań rodzicielskich przed feriami zimowymi.

Udział w ankietyzacji wzięło dużo więcej rodziców i uczniów niż zakładano w projekcie, bo nie 30% a ponad 60% populacji. Dzięki temu wyniki badań ankietowych są bardziej wiarygodne.

Ekspert, pani Krystyna Jasińska- socjolog, pedagog, pracownik zarządu oświaty UM Myszków przedstawiła szczegółową analizę wyników ankiet, opierając się na danych tabelarycznych ze wszystkich gmin, szkół, ze strony rodziców i dzieci. Pani ekspert omówiła również sposób analizowania tych wyników od strony socjologicznej, aby każda gmina mogła dokonać prawidłowej analizy, porównać szkół oraz ocenić stan faktyczny szanse i zagrożenia. W przerwie spotkania Dyrektor Gimnazjum w Baranowie zaprezentował uczestnikom sposób zarządzania oświatą w Gminie Tarnowo-Podgórne oraz piękną, przestronną szkołę na 18 oddziałów (obecnie 320 dzieci).

Mariusz Tobor - ekspert, pracownik firmy „Vulcan” przedstawił analizę wyników obliczeń wskaźników dotyczących oświaty w poszczególnych gminach objętych badaniem na tle podobnych wskaźników w różnych typach szkół w miastach, miasto- gminach, gminach wiejskich i powiatach.

W końcowej części spotkania ustalono, że podczas następnego spotkania grupy, które odbędzie się w II połowie kwietnia każda gmina przedstawi analizę wyników ankiet, które wcześniej będą przedyskutowane z dyrektorami szkół oraz nauczycielami.

Uczestnicy potwierdzili chęć przeprowadzenia ankietyzacji w oddziałach zerowych i przedszkolach. Ustalono, że ankietka zostanie rozesłana w następnych tygodniach do gmin i zostanie uruchomiony proces ich wypełniania

4. Czerwonak, 24-25 kwietnia 2008 rok

W wieczornym spotkaniu w dniu 24 kwietnia 2008 roku członkowie GWD spotkali się z przedstawicielami gminy Czerwonak. Wójt Gminy Czerwonak Mariusz Poznański przedstawił uczestnikom spotkania gminę oraz jej zasoby bazy oświatowej. Następnego dnia odbyło się spotkanie merytoryczne grupy poświęcone wnioskowi z analizy badania ankietowego poziomu zadowolenia z usług oświatowych w poszczególnych gminach oraz wypracowaniu propozycji usprawnień związanych z zarządzaniem oświatą w gminach. Na bazie przygotowanej przez specjalistę ZGW RP prezentacji porównawczej wyników ankiet przedstawiciele gmin zaprezentowali wnioski nt funkcjonowania jednostek oświatowych w ich gminach. Podczas dyskusji wymieniano się doświadczeniami w zakresie podjętych działań usprawniających efektywność procesu dydaktycznego i wychowawczego w placówkach szkolnych.

Po prezentacji wniosków i dyskusji Koordynator grupy przedstawił zebrany schemat raportu końcowego, który ma być końcowym efektem prac poszczególnych zespołów gminnych w zakresie wypracowania propozycji usprawnień w zakresie poprawy zarządzania oświatą przez organy prowadzące szkoły..

5. Łubianka, 29-20 maja 2008 rok

Spotkanie robocze poprzedzone było wizytacją placówek oświatowych na terenie gminy Łubianka. Na spotkaniu w siedzibie gminy Łubianka Wójt Gminy Łubianka zaprezentował gminę i gminną infrastrukturę oświatową. Następnie specjalista ZGW RP zaprezentował analizę porównawczą badania ankietowego poziomu zadowolenia zrealizowanego wśród rodziców przedszkoli i zerówek. Analiza porównawcza wykonana została na podstawie 1062 ankiet obejmująca ponad 90% rodziców badanych placówek z 7 samorządów. Po dyskusji nad wynikami ankietyzacji przedszkoli i zerówek grupa zajmowała się przygotowaniem propozycji rozwiązań problemów w poszczególnych samorządach określonych na podstawie analiz i prezentacji uczestników GWD. Listę istotnych problemów w zarządzaniu oświatą uszeregowaną wg poszczególnych gmin przygotował wcześniej Koordynator grupy na bazie pracy zespołu na poprzednich spotkaniach. W uzupełnieniu do dyskusji nad proponowanymi usprawnieniami w zarządzaniu placówkami oświatowymi w gminie specjalista ZGW RP przypomniał podstawowe elementy raportu końcowego, który mają przygotować uczestnicy zespołu na zakończenie prac GWD.

6. Wieliszew, 3-4 lipca 2008 rok

W pierwszym dniu wizyty uczestnicy GWD spotkali z przedstawicielami gminy Wieliszew nad zalewem Zegrzyńskim, gdzie na miejscu zapoznali się również z infrastrukturą rekreacyjną i turystyczną gminy w rozwidleniu Narwi i Bugu.

Przed rozpoczęciem roboczego spotkania w drugim dniu pobytu, uczestnicy GWD wspólnie z Wójtem Gminy Wieliszew wizytowali gminną infrastrukturę oświatową. W spotkaniu oprócz przedstawicieli Biura ZGW RP uczestniczyli również członkowie Zarządu ZGW RP.

Spotkanie robocze w siedzibie gminy Wieliszew rozpoczął Wójt Gminy Waldemar Kownacki prezentacją gminy i gminnej infrastruktury oświatowej. Po przedstawieniu programu spotkania przez koordynatora Grupy, uczestnicy spotkania przystąpili do prezentacji i omówienia przygotowanych raportów końcowych nt proponowanych usprawnień zarządczych w zakresie zarządzania oświata w poszczególnych gminach. Zespoły z poszczególnych gmin zaprezentowały proponowane usprawnienia w zarządzaniu usługami oświatowymi.

➤ **Podsumowanie pracy GWD – zarządzanie oświatą w gminach wiejskich.**

Efekty wspólnej pracy członków GWD:

W toku pracy GWD uczestnicy spotkań wspólnie z ekspertami i pracownikami Biura ZGWRP wykonali następujące zadania:

- Opracowali ankiety badania opinii uczniów i rodziców w szkoła podstawowych, gimnazjach oraz w zerówkach i przedszkolach
- Przeprowadzono badania ankietowe w jednostkach oświatowych w poszczególnych gminach (zebrano ok. 3452 ankiety ze szkół podstawowych i gimnazjów i 1062 ankiet od rodziców zerówek i przedszkoli)
- Opracowanie zestawień analitycznych liczbowo i graficznie wyników ankiet w ujęciu porównawczym poszczególnych szkół jak i gmin. Wyniki badań poddano analizie socjologicznej. Analizy graficzne i opisowe stanowiły podstawę do wnioskowania dla opracowania listy problemów i zagadnień w poszczególnych jednostkach samorządowych
- Przygotowanie analiz porównawczych wyników egzaminów zewnętrznych
- Prezentowanie przez uczestników spotkań zastosowanych u siebie rozwiązań poprawiających jakość zarządzania oświatą.
- Przygotowanie raportów końcowych zawierające usprawnienia zarządcze w zakresie oświaty.

Podczas spotkań uczestnicy GWD w trakcie dyskusji omawiali problemy związane z bezpieczeństwem w szkołach, poziomem nauczania, organizacją procesu dydaktycznego oraz czasu wolnego uczniów, współpracy z rodzicami i dyrekcjami szkół. Przedstawiciele gmin prezentowali również zastosowane u siebie rozwiązania poprawiające jakość zarządzania oświatą w gminie. Proponowane usprawnienia zawarte w raportach końcowych uczestników GWD wynikają z dokonanych analiz badania opinii rodziców i

uczniów, doświadczeń członków GWD, wprowadzonych usprawnień w innych samorządach.

W podsumowaniu cyklu spotkań uczestnicy ustalili następujące wspólne działania po zakończeniu pracy w ramach projektu:

- Kontynuacja corocznych badań ankietowych w gminach w oparciu o wypracowanie narzędzia ankietyzacji i analizy danych.
- Spotkania członków grupy w październiku 2008 r. i maju 2009 r..
- Dostosowanie przez Biuro ZGWRP aplikacji analizy danych umożliwiającej samodzielne wprowadzanie danych z ankiet oraz samodzielnej obróbki danych w gminach w następnych latach.
- Koordynowanie przez Biuro ZGWRP przyszłych spotkań oraz pomoc w przygotowaniu analizy porównawczej danych z badań ankietowych.

Narzędzia wypracowane podczas pracy GWD

1. Ankieta badania opinii rodziców uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.
2. Ankieta badania opinii uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.
3. Ankieta badania opinii rodziców wychowanków przedszkoli i zerówek.
4. Indywidualne aplikacje Excela do analizy danych uzyskanych z ankiet.
5. Koncepcje prezentacji graficznych wyników badań pozwalające na szybkie wnioskowanie i analizę uzyskanych wyników.

➤ Projekty usprawniające zaproponowane przez uczestników GWD – zarządzanie oświatą

Gmina Lubicz:

- **Wzrost poziomu bezpieczeństwa w szkołach oraz niwelowanie agresji słownej i fizycznej, a także korzystania z używek wśród uczniów.**

Gmina podejmie działania w zakresie rozbudowy monitoringu w obu zespołach szkół, a także w miarę potrzeb w pozostałych placówkach. Powołany zostanie zespół problemowy, który będzie koordynował zadania. W szkołach odbędą się warsztaty dla rad pedagogicznych dotyczące pracy z uczniami z ADHD oraz innymi problemami w zachowaniu, a także szkolenia w zakresie prawidłowej realizacji programów profilaktycznych. Zostanie ogłoszony konkurs na najlepszy program profilaktyczny dotyczący niepalenia, który zostanie włączony do Szkolnych Programów Profilaktyki. Szkoły opracują i wdrożą plany działań niwelujących agresję słowną i fizyczną obejmujące uczniów i rodziców. Co roku zostanie przeprowadzone badanie diagnostyczne dotyczące zagrożeń, aby monitorować problem oraz efekty podjętych działań.

- **Podniesienie efektywności nauczania poprzez wzrost kompetencji nauczycieli w kształtowaniu motywacji uczniów do nauki.**

Gmina zarezerwuje środki na stopniowe wyposażenie szkół, np. w tablice interaktywne oraz doposażenie w sprzęt komputerowy i potrzebne oprogramowanie (w miarę możliwości) w celu uatrakcyjnienia zajęć. Wyznaczy także koordynatora. Rady pedagogiczne zostaną przeszkolone w zakresie motywowania uczniów do nauki i opracują oraz wdrożą plan działań. Istotnym elementem będzie wymiana doświadczeń z gminami z zespołu GWD na poziomie szkół (możliwa do zrealizowania tylko w wypadku podjęcia współpracy), tj. wizyty nauczycieli na zajęciach edukacyjnych.

- **Powołanie gminnego zespołu ekonomiczno –administracyjnego.**

Centralizacja zarządzania i obsługi jednostek oświatowych w zakresie prac księgowych i administracyjnych.

Gmina Lesznowola:

- **Wdrożenie informatycznego systemu gromadzenia i wykorzystywania danych oświatowych.**

Celem wdrożenie systemu informatycznego jest szybkie i sprawne gromadzenie „rozproszonych” różnorodnych danych o oświacie oraz ułatwi ich wszechstronne analizowanie.

System pozwoli na gromadzenie i analizę danych niezbędnych do:

- Opracowywania planów finansowych oraz sprawozdań z ich realizacji,
- Przygotowania sprawozdań systemu informacji oświatowej,
- Przygotowania arkuszy organizacyjnych.

Gmina Tarnowo Pogórne:

- **Wyposażenie nauczycieli w umiejętności zawodowe stosowania w praktyce nowych technik i metod uczenia się.**

Podobny projekt został wdrożony w Gminie Lesznowola. Zgodnie z opinią prezentowaną przez osoby zarządzające oświatą w tej gminie, działanie to przyniosło efekty w postaci lepszych wyników na sprawdzianach i egzaminach zewnętrznych. Istotą tego rozwiązania jest wyposażenie nauczycieli w nowe umiejętności zawodowe. Są to umiejętności stosowania w praktyce nowych technik i metod uczenia się. Polegają one na rozwijaniu pamięci uczniów, uczenia ich szybkiego czytanie ze zrozumieniem. Nauczenie się technik szybkiego czytania pozwoli uczniom na lepsze rozumienie czytanych tekstów, lepsze zapamiętywanie informacji zawartych w tych tekstach a w konsekwencji uzyskiwanie lepszych efektów w nauczaniu.

Gmina Wieliszew:

- **Dofinansowanie doskonalenia nauczycieli celem poprawy nauczania podstawy programowej i rozwoju zajęć poza lekcyjnych.**

Uruchomienie programu o dofinansowaniu opłat za kształcenie nauczycieli pobierane przez szkoły wyższe i zakłady kształcenia nauczycieli w celu zachęcenia nauczycieli do podejmowania doskonalenia w formach dających odpowiednie kwalifikacje.

Zamierzeniem programu jest poprawa i sposób realizacji podstawy programowej, zróżnicowania i uatrakcyjnienia zajęć dodatkowych bez ponoszenia przez rodziców dodatkowych kosztów.

Gmina Czerwonak:

- **Dostosowanie programów i jakości zajęć dodatkowych do potrzeb i oczekiwań uczniów i rodziców.**

Przeprowadzone badania i posiadana wiedza pokazują, że mimo sporych nakładów finansowych w gminie Czerwonak:

-w zajęciach uczestniczy niewielu uczniów;

-oferta zajęć nie zadowala ani uczniów, ani rodziców;

-jest spora grupa uczniów, którzy nie znają oferty swoich szkół;

-pewna grupa rodziców w ogóle nie wie, że szkoła oferuje jakiegokolwiek zajęcia dodatkowe.

Z badań porównawczych prowadzonych w ramach GWD wynika, że we wszystkich gminach sytuacja jest bardzo podobna i wymaga zmian.

W celu poprawy jakości i atrakcyjności zajęć dodatkowych plan wdrożenia usprawnienia polega na analizie posiadanych zasobów infrastruktury kulturalnej i sportowej znajdującej się w gminie, zabaniu potrzeb i oczekiwań uczniów i rodziców, analiza posiadanych umiejętności przez nauczycieli możliwych do wykorzystania w nowych formach zajęć oraz dostosowanie programu zajęć do oczekiwań odbiorców.

Gmina Łubianka:

- **Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa uczniów i atrakcyjności zajęć w placówkach szkolnych gminy Łubianka**

Projekt rozwiązania zwiększającego poziom zadowolenia z usług oświatowych w szkołach podstawowych i gimnazjach gminy Łubianka ma na celu maksymalne wyeliminowanie negatywnych zjawisk występujących w placówkach oświatowych gminy (m.in. używanie wulgaryzmów, zaczepki słowne i fizyczne uczniów), jak również wzmocnienie pozytywnych oddziaływań nauczycieli na wychowanków poprzez zwiększenie atrakcyjności prowadzonych zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych.

Gmina Nowosolna:

- **Projekt poprawy frekwencji na zajęciach pozalekcyjnych oraz lepsze dostosowanie oferty kół zainteresowań i dodatkowych zajęć sportowych w szkołach w Gminie Nowosolna.**

Podczas dyskusji nad problemami zauważonymi przez członków GWD w ich własnych samorządach udało się wyłonić istotę zagadnienia i częściowo znaleźć przyczynę słabej frekwencji podczas zajęć pozalekcyjnych. Dogłębna analiza wyników ankiet przeprowadzonych w ramach GWD we wszystkich szkołach znajdujących się na terenie Gminy Nowosolna pozwoliła w zasadzie wykluczyć słabą jakość tych zajęć, jako przyczynę problemu – choć z pewnością w ramach projektu poprawy frekwencji należy pokusić się o ich uatrakcyjnienie. W ramach wymiany doświadczeń (z podobnym problemem borykają się również gminy Lesznów, Lubicz oraz Wieliszew) udało się ustalić, że główną przyczyną słabej frekwencji jest problem z dowozem dzieci i młodzieży do szkoły. Projekt zakłada dwutorowe działania w tym zakresie – tzn. z jednej strony polepszyć rozwiązania komunikacji publicznej na terenie gminy oraz dowóz dzieci i młodzieży do szkół z drugiej przyjrzeć się jakości samych zajęć i lepiej dostosować ich ofertę do potrzeb i zainteresowań uczniów.

Cykl 2008-9

➤ Uczestniczące samorządy

1. Opinogóra p. ciechanowski
2. Długosiodło p. wyszkowski
3. Leoncin p. nowodworski
4. Klembów p. wołomiński
5. Raciąż p. płoński
6. Wyszogród p. wyszogrodzki